

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

wzór poselskiego / obywatelskiego projektu ustawy · kadencja ... · druk nr ...

REALNA LEWICA

socjaldemokracja realistyczna

USTAWA

z dnia

o zasadach migracji zarobkowej, ochrony międzynarodowej i obywatelstwa oraz o zmianie ustawy o cudzoziemcach, ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

1) Niniejsza ustawa służy realizacji art. 56 i art. 32 Konstytucji RP. W zakresie ochrony międzynarodowej uwzględnia dyrektywę 2013/32/UE i rozporządzenie (UE) 2024/1348 — oświadczenie w uzasadnieniu.

Granicą i azylem rządzi prawo, nie przypadek. Kto przyjeżdża pracować, zarabia tyle co Polak na tym samym stanowisku.

Projekt programowy Realnej Lewicy na podstawie deklaracji v10 z 25 września 2026 r., rozdział 3 (pkt 1–19) oraz rozdział 13 pkt 3. Dokument roboczy — nie wniesiony jeszcze na ręce Marszałka Sejmu.

Zakres projektu — mapa do deklaracji v10, rozdział 3

Punkt deklaracji	Przepis projektu / nowelizacja
3.1 zezwolenie od 90% mediany (75% w deficytowych)	art. 6; nowy art. 12a u.p.p.c. (art. 30 pkt 1)
3.2 kontrola pensji wobec ZUS, kara pracodawcy	art. 7; nowy art. 84a u.p.p.c. (art. 30 pkt 2)
3.3 wyłączenie zawodów z nadużyciami	art. 8
3.4 wyzysk migranta, handel zezwoleniami — do 4 lat	art. 27–29; nowe art. 218b i 271a k.k. (art. 34)
3.5 prawo pracy niezależne od paszportu	art. 9; nowy art. 11 ² Kodeksu pracy (art. 35)
3.6 Krajowa Agencja Migracyjna i Sąd Migracyjny	art. 13–16; art. 20a P.u.s.p. (art. 37); art. 1 ust. 2 pkt 5a u.SG (art. 38)
3.7 pobyt w ośrodku państwowym na czas procedury	art. 17; nowe brzmienie art. 69 ust. 1 u.o.c. (art. 32 pkt 5)
3.8 odmowa azylu = wyjazd, bez konwersji na pracę	art. 18; nowy art. 48 ust. 1a u.o.c. (art. 32 pkt 3)
3.9 utrata zezwolenia za prawo / podatki	art. 10; nowy art. 101a u.c. (art. 31 pkt 4)
3.10 limit ONZ ~3200/rok, uchwała Sejm	art. 19
3.11 ochrona czasowa przy wojnie u granic	art. 20; nowy art. 106 ust. 1a u.o.c. (art. 32 pkt 6)
3.12 kurator dla dziecka bez opieki w 3 dni	art. 21; nowe brzmienie art. 61 ust. 1 u.o.c. (art. 32 pkt 4)
3.13 zawieszenie procedury — max 6 mies./rok, SN	art. 22; nowe brzmienie art. 33a u.o.c. (art. 32 pkt 2)
3.14 łączenie rodzin: próg + 2 lata	art. 23; nowe brzmienie art. 159 u.c. (art. 31 pkt 1–3)

Punkt deklaracji	Przepis projektu / nowelizacja
3.15 bezpłatny kurs języka i wiedzy o Polsce — 3 lata	art. 24
3.16 obywatelstwo po 9 latach: B1, test, niekaralność	art. 25; nowe brzmienie art. 30 ust. 1 pkt 6 u.o.p. (art. 33)
3.17 10 tys. zł za dobrowolny powrót	art. 26
3.18 koniec ogólnej ulgi na powrót + 75% PIT naukowców	art. 36 pkt 1–3; art. 21 ust. 1 pkt 152 i nowy art. 27g u.p.d.o.f.
3.19 węższa ulga — tylko zawód deficytowy i praca w PL	art. 36 pkt 1–2; nowe brzmienie art. 21 ust. 43 u.p.d.o.f.

Wykaz ustaw, których brzmienie zmienia rozdział 7

Ustawa nowelizowana	Co dostaje pełne nowe brzmienie albo nowy artykuł
u.p.p.c. (Dz. U. z 2025 r. poz. 621)	nowy art. 12a (próg 90/75% + 14 dni oferty); nowy art. 84a (ZUS + kara); art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. n
ustawa o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079)	art. 159 ust. 1 pkt 2–3, ust. 1a–1b, ust. 2 (łącz. rodzin); nowy art. 101a (wygaśnięcie)
ustawa o ochronie / u.o.c. (Dz. U. z 2026 r. poz. 862)	art. 33a w całości; art. 48 ust. 1a; art. 61 ust. 1; art. 69 ust. 1; art. 106 ust. 1a; „Szef Urzędu” → „Prezes KAM”
ustawa o obywatelstwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989)	art. 30 ust. 1 pkt 6 w całości (9 lat + B1 + test + niekaralność)
Kodeks karny	nowy art. 218b (wyzysk pracy cudzoziemca) i nowy art. 271a (handel zezwoleniami) — do 4 lat
Kodeks pracy	nowy art. 11 ² (ochrona niezależna od paszportu)
u.p.d.o.f.	art. 21 ust. 1 pkt 152 i ust. 43 w całości; nowy art. 27g (75% drugiego progu dla naukowców, 7 lat)
Prawo o ustroju sądów powszechnych	nowy art. 20a (Sąd Migracyjny jako sąd powszechny)
ustawa o Straży Granicznej	art. 1 ust. 2 pkt 5a (wykonanie decyzji KAM i wyroków Sądu Migracyjnego)

Część I. Tekst projektu ustawy

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) warunki dopuszczalności migracji zarobkowej;
- 2) organizację procedury ochrony międzynarodowej i ochrony czasowej;
- 3) zasady łączenia rodzin, nauki języka i nabycia obywatelstwa;
- 4) ustrój Krajowej Agencji Migracyjnej i Sądu Migracyjnego;
- 5) odpowiedzialność karną za wyzysk pracy cudzoziemca i handel zezwoleniami.

Art. 2.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) medianie — rozumie się przez to medianę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej ogłaszaną przez Prezesa GUS za kwartał poprzedzający kwartał złożenia wniosku;
- 2) zawodzie deficytowym — zawód z listy ogłaszanej corocznie, do dnia 30 listopada, przez ministra właściwego do spraw pracy, po zasięgnięciu opinii Rady Dialogu Społecznego;
- 3) Agencji — Krajową Agencję Migracyjną;

- 4) ustawie o cudzoziemcach — ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079, z późn. zm.);
 - 5) ustawie o ochronie — ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 862);
 - 6) ustawie o pracy cudzoziemców — ustawę z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 621).
2. Do obywateli państw członkowskich UE, EOG i Konfederacji Szwajcarskiej oraz członków ich rodzin stosuje się wyłącznie art. 9, art. 28 ust. 1 i art. 32.

Art. 3.

Granicą i azylem rządzi prawo. Kto przyjeżdża do Rzeczypospolitej Polskiej pracować, otrzymuje wynagrodzenie nie niższe niż obywatel polski na tym samym stanowisku w tym samym regionie. Kto łamie prawo albo nie płaci podatków, traci prawo pobytu. Kto prawo szanuje, może tu zbudować życie.

Rozdział 2 **Migracja zarobkowa**

Art. 4.

Zezwolenie na pracę albo oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi wydaje się wyłącznie, jeżeli oferta została uprzednio wystawiona przez 14 dni w publicznym serwisie pracy i nie zgłosił się kandydat spełniający wymagania, będący obywatelem polskim albo zwolniony z obowiązku zezwolenia.

Art. 5.

Warunki zatrudnienia cudzoziemca nie mogą być gorsze niż typowe w danym zawodzie i regionie, w szczególności w zakresie wymiaru czasu pracy, urlopu i składek.

Art. 6.

1. Zezwolenie na pracę wydaje się, jeżeli wynagrodzenie określone w ofercie wynosi co najmniej 90% mediany.
2. W zawodzie deficytowym próg wynosi 75% mediany.
3. Przepisu ust. 1 i 2 nie stosuje się do cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, udzielono ochrony uzupełniającej albo ochrony czasowej, o której mowa w art. 24.

Art. 7.

1. Organ porównuje wynagrodzenie zadeklarowane we wniosku z danymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za każdy pełny miesiąc pracy.
2. Jeżeli zadeklarowane wynagrodzenie jest wyższe od podstawy wymiaru składek o więcej niż 10%, karę administracyjną w wysokości od 5 000 zł do 50 000 zł za każdego cudzoziemca ponosi podmiot powierzający pracę. Cudzoziemiec zachowuje prawo pobytu przez 6 miesięcy w celu znalezienia nowej pracy.
3. Podmiot, który w ciągu 24 miesięcy dwukrotnie naruszył ust. 2, nie otrzymuje zezwoleń przez 36 miesięcy.

Art. 8.

Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wyłączyć z zezwoleń zawód, w którym stwierdzono masowe nadużycia, na czas oznaczony nie dłuższy niż 24 miesiące. Rozporządzenie wskazuje rodzaj nadużycia i liczbę stwierdzonych spraw.

Art. 9.

Ochrona wynikająca z Kodeksu pracy, ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy i ustawy o związkach zawodowych przysługuje każdemu wykonującemu pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezależnie od obywatelstwa i

podstawy pobytu. Klauzula umowna wyłączająca te prawa jest nieważna.

Art. 10.

1. Zezwolenie na pobyt czasowy albo stały wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec:
 - 1) został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej roku;
 - 2) przez co najmniej 3 miesiące zalega z podatkami lub składkami, mimo wezwania;
 - 3) podjął pracę w warunkach wyzysku, o którym mowa w art. 32, jako sprawca, a nie pokrzywdzony.
2. Wygaszenie stwierdza Agencja decyzją. Od decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Migracyjnego.
3. Pokrzywdzony wyzyskiem nie traci prawa pobytu z tego powodu, że pracodawca łamał prawo.

Art. 11.

Pośrednik nie może pobrać od cudzoziemca żadnej opłaty za uzyskanie pracy, wize, zezwolenia ani zakwaterowania. Umowa sprzeczna z tym zakazem jest nieważna w części dotyczącej opłaty; opłata podlega zwrotowi w podwójnej wysokości.

Art. 12.

Pobyt do roku w celu wykonywania pracy wymaga pełnego ubezpieczenia zdrowotnego, obejmującego koszt powrotu do kraju pochodzenia.

Rozdział 3 **Krajowa Agencja Migracyjna i Sąd Migracyjny**

Art. 13.

1. Tworzy się Krajową Agencję Migracyjną jako państwową osobę prawną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
2. Siedzibą Agencji jest miasto stołeczne Warszawa. Agencja prowadzi 16 punktów przyjęć — po jednym w każdym województwie.
3. Do zadań Agencji należy:
 - 1) prowadzenie postępowań w sprawach ochrony międzynarodowej, ochrony czasowej i azylu;
 - 2) prowadzenie państwowych ośrodków pobytowych na czas procedury;
 - 3) stwierdzanie wygaśnięcia zezwoleń, o których mowa w art. 10;
 - 4) organizacja kursów, o których mowa w art. 28, oraz programu dobrowolnych powrotów;
 - 5) współpraca ze Strażą Graniczną przy wykonaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu.
4. Agencja przejmuje zadania Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców w zakresie pkt 1, 2 i 5. Urząd do Spraw Cudzoziemców ulega zniesieniu z dniem, o którym mowa w art. 46.

Art. 14.

1. Prezes Agencji jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na 6 lat, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, po zaopiniowaniu przez komisję sejmową właściwą do spraw administracji. Ta sama osoba może pełnić funkcję najwyżej przez dwie kadencje.
2. Prezes Agencji nie może należeć do partii politycznej ani pełnić mandatu posła, senatora albo radnego.

Art. 15.

1. Tworzy się Sąd Migracyjny z siedzibą w Warszawie i 16 wydziałami zamiejscowymi — po jednym w każdym województwie.

2. Sąd Migracyjny jest sądem powszechnym. Rozpoznaje odwołania od decyzji Agencji w sprawach ochrony międzynarodowej, ochrony czasowej, azylu, zobowiązania do powrotu oraz wygaśnięcia zezwoleń, o których mowa w art. 10.
3. Od wyroku Sądu Migracyjnego przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w sprawach o zobowiązanie do powrotu — także do Sądu Najwyższego, jeżeli przedmiotem jest zgodność z Konstytucją albo umową międzynarodową.
4. Sąd orzeka w składzie jednego sędziego, a w sprawach o pozbawienie ochrony albo o zobowiązanie do powrotu rodziny z małoletnim — w składzie trzech sędziów.
5. Sędziów Sądu Migracyjnego powołuje Prezydent RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa spośród sędziów sądów powszechnych lub administracyjnych z co najmniej 8-letnim stażem.

Art. 16.

Fizyczne wykonanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu należy do Straży Granicznej. Agencja nie dysponuje umundurowaną służbą.

Rozdział 4**Ochrona międzynarodowa i ochrona czasowa****Art. 17.**

Na czas trwania procedury o udzielenie ochrony międzynarodowej cudzoziemiec przebywa w państwowym ośrodku Agencji, nie pod dowolnie wskazanym adresem. Wyjątek stanowi osoba, której stan zdrowia albo dobro małoletniego dziecka wymaga innego miejsca — za zgodą Agencji.

Art. 18.

1. Odmowa udzielenia ochrony międzynarodowej albo umorzenie postępowania oznacza obowiązek opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.
2. Nie udziela się zezwolenia na pracę ani zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy osobie, której odmówiono ochrony, dopóki nie opuści ona terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosek o pracę składa się z zagranicy.

Art. 19.

1. Liczbę uchodźców przyjmowanych z programów przesiedleńczych i relokacyjnych ONZ oraz Unii Europejskiej uchwała Sejm corocznie w ustawie budżetowej.
2. Liczba, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć liczby miejsc, które państwo realnie zapewnia w mieszkaniach, na kursach języka i w szkołach. W pierwszym roku obowiązywania ustawy liczba ta wynosi 3200 osób.
3. Pierwszeństwo mają kobiety, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby prześladowane z powodu orientacji seksualnej albo tożsamości płciowej.
4. Do limitu nie wlicza się osób, o których mowa w art. 20.

Art. 20.

Osobom uciekającym przed wojną toczącą się u granic Rzeczypospolitej Polskiej udziela się ochrony czasowej na zasadach działu III rozdziału 3 ustawy o ochronie. Ochrona ta nie wlicza się do limitu, o którym mowa w art. 19.

Art. 21.

1. Dziecku przybywającemu bez opieki osoby dorosłej Agencja wyznacza kuratora w terminie 3 dni od dnia ujawnienia tej okoliczności.

2. Dziecko umieszcza się w rodzinie zastępczej albo w specjalistycznym ośrodku dla dzieci. Umieszczenie w ośrodku dla dorosłych jest niedopuszczalne.

Art. 22.

1. Jeżeli granica Rzeczypospolitej Polskiej jest wykorzystywana instrumentalnie do wywołania kryzysu migracyjnego, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, czasowo zawiesić przyjmowanie wniosków o ochronę międzynarodową na oznaczonym odcinku granicy.
2. Zawieszenie nie może trwać łącznie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.
3. Każde rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, oraz każde jego przedłużenie podlega kontroli Sądu Najwyższego, który w terminie 14 dni stwierdza zgodność z ust. 1 i 2 albo uchyla rozporządzenie.
4. Zawieszenie nie dotyczy małoletnich bez opieki, kobiet w ciąży, osób z niepełnosprawnościami oraz osób, których życie lub zdrowie jest bezpośrednio zagrożone.

Rozdział 5

Rodzina, język, obywatelstwo, powrót

Art. 23.

1. Cudzoziemiec przebywający legalnie może sprowadzić małżonka albo partnera, z którym prowadzi wspólne pożycie, oraz dzieci do 18. roku życia, jeżeli łącznie:
 - 1) zapewnia mieszkanie odpowiedniej wielkości co najmniej na rok;
 - 2) po zapłaceniu podatku i czynszu pozostaje mu miesięcznie co najmniej 1300 zł na osobę samotną albo 2150 zł na parę oraz dodatkowo 700 zł na dziecko do 6. roku życia, 830 zł na dziecko w wieku 7–10 lat, 970 zł na dziecko w wieku 11–14 lat i 1110 zł na dziecko od 15. roku życia;
 - 3) w przypadku pobytu czasowego — przebywa w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 2 lata.
2. Kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 2, podlegają waloryzacji na zasadach art. 8 ust. 1 deklarowanego systemu świadczeń — corocznie o wskaźnik inflacji albo wzrostu płac, w zależności od tego, który jest wyższy. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza je obwieszczeniem.
3. Ten sam warunek dochodowy stosuje się przy przedłużaniu zezwolenia.
4. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się do dziecka, które przybyło bez opieki, oraz do członka rodziny uchodźcy albo osoby z ochroną uzupełniającą, jeżeli wniosek złożono w terminie 3 miesięcy od dnia udzielenia ochrony.

Art. 24.

Każdy cudzoziemiec z prawem pobytu ma prawo do bezpłatnego kursu języka polskiego i wiedzy o Rzeczypospolitej Polskiej przez 3 lata od dnia zapisu. Kurs organizuje Agencja. Udział nie jest warunkiem przedłużenia pierwszego zezwolenia, jest warunkiem uznania za obywatela polskiego.

Art. 25.

1. Za obywatela polskiego uznaje się cudzoziemca, który:
 - 1) przebywa legalnie i nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 9 lat;
 - 2) zna język polski na poziomie B1, potwierdzonym certyfikatem, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, albo świadectwem szkoły z wykładowym językiem polskim;
 - 3) złożył z wynikiem pozytywnym test wiedzy o społeczeństwie i ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, którego zakres ogłasza minister właściwy do spraw wewnętrznych;
 - 4) nie był skazany prawomocnie za umyślne przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej roku i nie figuruje w wykazie osób niepożądanych.

2. Do okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie wlicza się pobytu wyłącznie na podstawie wizy Schengen ani pobytu, w czasie którego toczyła się procedura o ochronę zakończona odmową.

Art. 26.

Osoba, która dobrowolnie powraca do kraju pochodzenia przed wszczęciem albo w toku postępowania o zobowiązanie do powrotu, otrzymuje jednorazowe świadczenie w wysokości 10 000 zł. Świadczenie wypłaca Agencja po przekroczeniu granicy w miejscu wskazanym w umowie o powrocie.

Rozdział 6

Przepisy karne

Art. 27.

Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, powierza cudzoziemcowi pracę w warunkach rażąco odbiegających od typowych w danym zawodzie i regionie, w szczególności za wynagrodzeniem niższym o więcej niż 20% od wynagrodzenia określonego w zezwoleniu albo bez zgłoszenia do ubezpieczenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 4.

Art. 28.

Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nabywa, zbywa, pośredniczy w zbyciu albo posługuje się zezwoleniem na pracę, oświadczeniem o powierzeniu pracy albo zezwoleniem na pobyt jako towarem, podlega karze pozbawienia wolności do lat 4.

Art. 29.

1. Tej samej karze podlega, kto powierza pracę cudzoziemcowi nieposiadającemu prawa do pracy. Kara obejmuje cały łańcuch podwykonawców, którzy o powierzeniu wiedzieli albo przy zachowaniu należytej staranności mogli wiedzieć.
2. Sąd może orzec zakaz powierzania pracy cudzoziemcom od roku do lat 10.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach

Nowelizowane artykuły ustaw obowiązujących otrzymują pełne nowe brzmienie albo wyraźne uzupełnienie. Numeracja jednostek redakcyjnych ustaw nowelizowanych zostaje zachowana.

Art. 30.

W ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 621) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:

„Art. 12a. 1. Zezwolenie na pracę wydaje się, jeżeli wynagrodzenie określone we wniosku wynosi co najmniej 90% mediany przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za kwartał poprzedzający kwartał złożenia wniosku.

2. W zawodzie umieszczonym na liście zawodów deficytowych, ogłaszanej corocznie przez ministra właściwego do spraw pracy, próg wynosi 75% mediany, o której mowa w ust. 1.

3. Ofertę pracy podmiot powierzający pracę wystawia przez 14 dni w publicznym serwisie pracy przed złożeniem wniosku. Zezwolenia nie wydaje się, jeżeli w tym terminie zgłosił się kandydat będący obywatelem polskim albo zwolniony z obowiązku zezwolenia, spełniający wymagania oferty.

4. Warunki zatrudnienia nie mogą być gorsze niż typowe w danym zawodzie i województwie.”;

2) po art. 84 dodaje się art. 84a w brzmieniu:

„Art. 84a. 1. Organ, który wydał zezwolenie, porównuje wynagrodzenie zadeklarowane we wniosku z podstawą wymiaru składek zgłoszoną do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za każdy pełny miesiąc pracy.

2. Jeżeli zadeklarowane wynagrodzenie jest wyższe od podstawy wymiaru składek o więcej niż 10%, organ nakłada na podmiot powierzający pracę administracyjną karę pieniężną w wysokości od 5 000 zł do 50 000 zł za każdego cudzoziemca, którego dotyczy naruszenie.

3. Cudzoziemiec zachowuje prawo pobytu przez 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 2, w celu znalezienia nowej pracy.

4. Podmiot, który w ciągu 24 miesięcy dwukrotnie naruszył ust. 2, nie otrzymuje zezwoleń przez 36 miesięcy.”;

3) w art. 13 w ust. 1 w pkt 1 po lit. m dodaje się lit. n w brzmieniu:

„n) został prawomocnie skazany za przestępstwo określone w art. 218b albo art. 271a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny albo za handel ludźmi.”.

Art. 31.

W ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 159 ust. 1 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz źródło dochodu, z którego po zapłaceniu podatku i czynszu pozostaje miesięcznie co najmniej:

a) 1300 zł — na osobę samotną,

b) 2150 zł — na parę,

c) dodatkowo 700 zł na dziecko do 6. roku życia, 830 zł na dziecko w wieku 7–10 lat, 970 zł na dziecko w wieku 11–14 lat i 1110 zł na dziecko od 15. roku życia;

3) ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania odpowiedniej wielkości, na podstawie tytułu prawnego obejmującego co najmniej 12 miesięcy.”;

2) w art. 159 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Cudzoziemiec przebywający na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy może sprowadzić członka rodziny, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż po 2 latach legalnego pobytu.

1b. Warunek dochodowy określony w ust. 1 pkt 2 stosuje się także przy przedłużaniu zezwolenia.”;

3) art. 159 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 1a nie stosuje się do zezwolenia udzielanego członkowi rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, gdy wniosek złożono przed upływem 3 miesięcy od dnia uzyskania ochrony, oraz do dziecka, które przybyło bez opieki.”;

4) po art. 101 dodaje się art. 101a w brzmieniu:

„Art. 101a. 1. Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec został prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej roku albo przez co najmniej 3 miesiące zalega z podatkami lub składkami, mimo wezwania.

2. Wygaśnięcie stwierdza Krajowa Agencja Migracyjna. Od decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Migracyjnego.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do pokrzywdzonego przestępstwem wyzysku pracy cudzoziemca.”.

Art. 32.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 862) wprowadza się następujące zmiany:

1) użyte w ustawie w różnych przypadkach wyrazy „Szef Urzędu” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „Prezes Krajowej Agencji Migracyjnej”;

2) art. 33a otrzymuje brzmienie:

„Art. 33a. 1. Jeżeli granica Rzeczypospolitej Polskiej jest wykorzystywana instrumentalnie do wywołania kryzysu migracyjnego, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, czasowo zawiesić przyjmowanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej na oznaczonym odcinku granicy.

2. Zawieszenie nie może trwać łącznie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

3. Każde rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, oraz każde jego przedłużenie podlega kontroli Sądu Najwyższego, który w terminie 14 dni stwierdza zgodność z ust. 1 i 2 albo uchyla rozporządzenie. Do czasu orzeczenia rozporządzenie obowiązuje.

4. Zawieszenie nie dotyczy małoletniego bez opieki, kobiety w ciąży, osoby z niepełnosprawnością oraz osoby, której życie lub zdrowie jest bezpośrednio zagrożone.

5. Przestaje obowiązywać tryb przedłużania ograniczenia zgodą Sejmu bez górnego limitu rocznego.”;

3) art. 48 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Odmowa udzielenia ochrony międzynarodowej albo umorzenie postępowania oznacza obowiązek opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Nie udziela się zezwolenia na pracę ani zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy, dopóki cudzoziemiec nie opuści tego terytorium.”;

4) art. 61 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ, który przyjął wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej od małoletniego bez opieki, występuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni, do sądu opiekuńczego o ustanowienie kuratora. Małoletniego umieszcza się w rodzinie zastępczej albo w specjalistycznym ośrodku dla dzieci. Umieszczenie w ośrodku przeznaczonym dla dorosłych jest niedopuszczalne.”;

5) art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wnioskodawca, któremu zapewniono pomoc socjalną, przebywa w ośrodku prowadzonym przez Krajową Agencję Migracyjną przez cały czas trwania postępowania, z wyjątkiem przypadku, gdy stan zdrowia wnioskodawcy albo dobro małoletniego dziecka wymaga innego miejsca — za zgodą Prezesa Agencji.”;

6) w art. 106 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ochrona czasowa udzielana osobom uciekającym przed wojną toczącą się u granic Rzeczypospolitej Polskiej nie wlicza się do limitu, o którym mowa w art. 19 ustawy z dnia o zasadach migracji zarobkowej, ochrony międzynarodowej i obywatelstwa.”.

Art. 33.

W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989, z późn. zm.) art. 30 ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 9 lat, który spełnia łącznie następujące warunki:

a) posiada zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawo stałego pobytu,

b) posiada znajomość języka polskiego na poziomie B1 potwierdzoną w sposób określony w ust. 2,

c) złożył z wynikiem pozytywnym test wiedzy o społeczeństwie i ustroju Rzeczypospolitej Polskiej,

d) nie był skazany prawomocnie za umyślne przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej roku i nie figuruje w wykazie osób niepożądanych;”.

Art. 34.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 218a dodaje się art. 218b w brzmieniu:

„Art. 218b. § 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, powierza cudzoziemcowi pracę w warunkach rażąco odbiegających od typowych w danym zawodzie i regionie, w szczególności za wynagrodzeniem niższym o więcej niż 20% od wynagrodzenia określonego w zezwoleniu albo bez zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 4.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto powierza pracę cudzoziemcowi nieposiadającemu prawa do jej wykonywania, jeżeli obejmuje to łańcuch podwykonawców, o czym sprawca wiedział albo przy zachowaniu należytej staranności mógł wiedzieć.”;

2) po art. 271 dodaje się art. 271a w brzmieniu:

„Art. 271a. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nabywa, zbywa, pośredniczy w zbyciu albo posługuje się zezwoleniem na pracę, oświadczeniem o powierzeniu pracy cudzoziemcowi albo zezwoleniem na pobyt jako towarem,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 4.”.

Art. 35.

W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.) po art. 11¹ dodaje się art. 11² w brzmieniu:

„Art. 11². Uprawnienia pracownika wynikające z tego działu przysługują niezależnie od obywatelstwa i podstawy uprawnienia do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Postanowienie umowy wyłączające te uprawnienia jest nieważne.”.

Art. 36.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 21 ust. 1 pkt 152 otrzymuje brzmienie:

„152) przychody podatnika, który przeniósł miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osiągnięte ze stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy albo z działalności wykonywanej osobiście na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej u polskiego pracodawcy albo w publicznej ochronie zdrowia lub oświacie, w zawodzie umieszczonym na liście zawodów deficytowych, o której mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia o zasadach migracji zarobkowej, ochrony międzynarodowej i obywatelstwa, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł — przez cztery kolejne lata podatkowe;”;

2) art. 21 ust. 43 otrzymuje brzmienie:

„43. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 152, przysługuje, jeżeli podatnik:

1) w wyniku przeniesienia miejsca zamieszkania podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu;

2) wykonuje w Rzeczypospolitej Polskiej zawód z listy zawodów deficytowych;

3) nie świadczy pracy zdalnej wyłącznie na rzecz podmiotu zagranicznego;

4) nie korzystał z tego zwolnienia w przeszłości.

Zwolnienie nie przysługuje podatnikowi, który w ciągu 5 lat poprzedzających przeniesienie miejsca zamieszkania miał miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) po art. 27 dodaje się art. 27g w brzmieniu:

„Art. 27g. Zagraniczny naukowiec albo specjalista, który nie jest obywatelem polskim i nie miał miejsca zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu 5 lat poprzedzających podjęcie pracy, przez pierwsze 7 lat pracy w Rzeczypospolitej Polskiej opodatkowuje 75% dochodu mieszczącego się w drugim progu skali, o której mowa w art. 27 ust. 1. Pozostały dochód opodatkowuje na zasadach ogólnych.”.

Art. 37.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. Sąd Migracyjny jest sądem powszechnym. Jego urząd, siedzibę, wydziały zamiejscowe i właściwość określa ustawa z dnia o zasadach migracji zarobkowej, ochrony międzynarodowej i obywatelstwa.”.

Art. 38.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach nie wprowadza się zmian innych niż w art. 31. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 256, z późn. zm.) w art. 1 w ust. 2 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) wykonywanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanych przez Krajową Agencję Migracyjną oraz orzeczeń Sądu Migracyjnego w tym zakresie;”.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 39.

1. Prezes Rady Ministrów powołuje Prezesa Agencji w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
2. Pracownicy Urzędu do Spraw Cudzoziemców stają się pracownikami Agencji z dniem, o którym mowa w art. 46. Stosunki pracy trwają na dotychczasowych warunkach.
3. Mienie Skarbu Państwa, którym gospodarował Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przechodzi na Agencję.

Art. 40.

Postępowania wszczęte i niezakończone przed dniem utworzenia Sądu Migracyjnego prowadzi dotychczasowy organ. Odwołania wniesione po tym dniu rozpoznaje Sąd Migracyjny.

Art. 41.

Zezwolenia na pracę wydane przed dniem wejścia w życie art. 6 zachowują moc do końca okresu, na który zostały wydane. Przy przedłużeniu stosuje się już próg 90% albo 75% mediany.

Art. 42.

Ulga, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 152 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w brzmieniu dotychczasowym, przysługuje podatnikowi, który rozpoczął z niej korzystanie przed dniem wejścia w życie art. 36, do końca rozpoczętego czteroletniego okresu.

Art. 43.

Rada Ministrów przedłoży Sejmowi, w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, projekt dostosowania rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy o cudzoziemcach, ustawy o ochronie i ustawy o pracy cudzoziemców.

Art. 44.

Maksymalny limit wydatków budżetu państwa na Agencję, Sąd Migracyjny, kursy języka i świadczenia z art. 26 wynosi w pierwszym roku 1,8 mld zł. Szczegółowa wycena — w projekcie ustawy budżetowej. Pozycja mieści się w rozrzucie aneksu kosztów deklaracji v10 („pojedyncze miliardy zł rocznie”).

Art. 45.

Traci moc ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o Urzędzie do Spraw Cudzoziemców — w zakresie, w jakim nie została wcześniej wchłonięta przez ustawę o cudzoziemcach — z dniem utworzenia Agencji.

Art. 46.

1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
 - 1) art. 13–16, art. 37 i art. 39, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 2) art. 6, art. 7 i art. 30, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia roku następującego po roku ogłoszenia;
 - 3) art. 25 i art. 33, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 4) art. 36, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia roku następującego po roku ogłoszenia, z zachowaniem art. 42.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych ogłosi w Monitorze Polskim komunikat o dniu rozpoczęcia działalności Agencji i Sądu Migracyjnego.

MARSZAŁEK SEJMU

Część II. Uzasadnienie

sporządzone według art. 34 ust. 2 Regulaminu Sejmu

1. Potrzeba i cel

Deklaracja v10, rozdział 3: tani pracownik z zagranicy jest bronią przeciwko pensjom wszystkich. Azyl nie jest furtką do rynku pracy. Obywatelstwo jest końcem drogi, nie jej początkiem. Projekt zamyka te trzy zdania w przepisach.

Cel nie jest „zero migracji”. Cel jest: pensja na poziomie krajowym, jedna cywilna agencja zamiast rozproszonego UDSC i szesnastu wydziałów wojewódzkich, sąd zamiast uznaniowego odwołania do tego samego resortu, limit ONZ uchwalany przez Sejm, zawieszenie procedury pod kontrolą SN zamiast przedłużania przez Sejm bez górnego limitu.

2. Stan faktyczny

Od 1 czerwca 2025 r. rynek pracy cudzoziemców reguluje ustawa o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom (Dz. U. z 2025 r. poz. 621), nie już ustawa o promocji zatrudnienia. Próg wynagrodzenia nie jest powiązany z medianą krajową. Kontrola ZUS wobec obietnicy z wniosku jest słaba. Handel oświadczeniami i zezwoleniami jest ścigany fragmentarycznie — jako oszustwo albo handel ludźmi, rzadko jako osobny typ.

Ochronę międzynarodową prowadzi Szef UDSC. Od 27 marca 2025 r. Rada Ministrów może ograniczyć prawo do złożenia wniosku na 60 dni, z przedłużeniem za zgodą Sejmu — bez rocznego limitu łącznego. Program zmienia ten model: max 6 miesięcy w roku i każda decyzja pod SN.

Łączenie rodzin (art. 159 u.c.) opiera się na progu pomocy społecznej (~701 zł / 528 zł), nie na realnym minimum po czynszu. Uznanie za obywatela (art. 30 u.o.p.) jest możliwe już po 3 latach na pobycie stałym albo 10 latach legalnego pobytu — program wymaga 9 lat plus test wiedzy. Ulga na powrót (art. 21 ust. 1 pkt 152 u.p.d.o.f.) jest bezwarunkowa wobec zawodu.

3. Różnica prawna

Ustawa / artykuł	Dziś	Po projekcie
u.p.p.c. — wynagrodzenie	brak progu mediany	nowy art. 12a: 90% / 75% + 14 dni oferty
u.p.p.c. — ZUS	brak automatycznego porównania	nowy art. 84a: kara 5–50 tys. zł, 6 mies. na nową pracę
k.k.	art. 218 (prawa pracownika), art. 189a (handel ludźmi)	nowe art. 218b i 271a — do 4 lat
Kodeks pracy	brak klauzuli paszportowej	nowy art. 11 ²
u.o.c. — organ	Szef UDSC	Prezes KAM; UDSC zniesiony
u.o.c. — odwołanie	odwołanie administracyjne / WSA	Sąd Migracyjny
u.o.c. art. 33a	60 dni + Sejm bez limitu rocznego	max 6 mies./rok, kontrola SN
u.o.c. art. 69	możliwy pobyt pod wskazanym adresem	ośrodek państwowy jako zasada
u.c. art. 159	próg pomocy społecznej	1300 / 2150 zł + dodatki na dzieci, 2 lata pobytu
u.o.p. art. 30 ust. 1 pkt 6	10 lat albo 3 lata na stałym	9 lat + B1 + test + niekaralność
u.p.d.o.f. art. 21 ust. 1 pkt 152	ulga ogólna	tylko zawód deficytowy i praca w PL

4. Skutki

Społeczne. Próg 90% mediany zamyka kanał dumpingu płacowego. Ośrodek na czas azylu ułatwia wykonanie decyzji o wyjeździe. Kurator w 3 dni kończy praktykę trzymania dzieci w warunkach dla dorosłych. Test

obywatelski i 9 lat stawiają obywatelstwo jako zobowiązanie, nie automat.

Gospodarcze. Pracodawcy w zawodach deficytowych zostają przy 75% — to ten sam poziom co docelowa płaca minimalna z rozdziału 2 pkt 6 deklaracji. Zawężenie ulgi na powrót zmniejsza kosztowny prezent za samą zmianę rezydencji.

Finansowe. Aneks v10: KAM, Sąd Migracyjny, kursy języka i etaty — rząd wielkości pojedynczych miliardów zł rocznie, w rozrzucie programu. Świadczenie 10 tys. zł za powrót jest tańsze niż lata utrzymania bez perspektywy. Limit 3200 z programów ONZ jest kosztem mieszkań i szkół, nie nową linią poza aneksem.

Prawne. Sześć ustaw nowelizowanych pełnym brzmieniem: u.p.p.c., u.c., u.o.c., u.o.p., k.k., k.p., u.p.d.o.f., P.u.s.p., ustawa o SG. Instrumentalizacja granicy zostaje, ale z hamulcem SN.

5. Finansowanie

Agencja — część budżetowa ministra właściwego do spraw wewnętrznych, po przejęciu budżetu UDSC. Sąd Migracyjny — część budżetowa sądownictwa. Kursy i 10 tys. zł — plan finansowy Agencji. Kary z art. 84a u.p.p.c. zasilają budżet Agencji. Projekt nie otwiera nowej dziury poza aneksem v10.

6. Akty wykonawcze

Podstawa	Organ	Treść
art. 2 ust. 1 pkt 2 / art. 8	minister pracy / RM	lista zawodów deficytowych; wyłączenie zawodów z nadużyciami
art. 22 / art. 33a u.o.c.	RM + SN	zawieszenie procedury na odcinku granicy
art. 23 ust. 2	minister zabezpieczenia	obwieszczenie zwaloryzowanych progów rodzinnych
art. 25 ust. 1 pkt 3	minister spraw wewnętrznych	zakres testu wiedzy o Polsce
art. 19	Sejm w ustawie budżetowej	roczny limit programów ONZ/UE

7. Prawo Unii Europejskiej

Swobodny przepływ obywateli UE nie jest naruszany (art. 2 ust. 2). Dyrektywa 2003/86/WE o łączeniu rodzin dopuszcza wymogi dochodowe i mieszkaniowe; projekt je konkretyzuje, z wyjątkiem uchodźców w terminie 3 miesięcy. Dyrektywa 2013/32/UE i rozporządzenie (UE) 2024/1348 dopuszczają procedury graniczne i ograniczenia w instrumentalizacji — projekt daje im ustawowy strop 6 miesięcy i kontrolę SN, ściślejszą niż nowelizacja z 21 lutego 2025 r. Próg wynagrodzenia nie dyskryminuje ze względu na narodowość: dotyczy oferty, nie paszportu. Oświadczenie: przedmiot jest częściowo objęty prawem UE; notyfikacja — w toku prac.

8. Konsultacje i klauzula redakcyjna

Przed wniesieniem: MSWiA, MRPiPS, MF, Prokuratoria, KRS, NSA, SN, SG, PIP, ZUS, RDS, Rzecznik Praw Dziecka, UNHCR (opinia, nie weto). Zaktualizować Dz.U., wpisać listę posłów, formularz art. 34 ust. 3a Regulaminu Sejmu, OSR.

To jest Realna Lewica. Twoja pensja. Twoje ciało. Twoje mieszkanie. Twoje bezpieczeństwo. Państwo, które słucha — i mówi Ci cenę.

Wersja 2 projektu ustawy o migracji · 26 września 2026 · deklaracja programowa v10, rozdział 3